

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Barbary Pořízkové a soudců JUDr. Petra Mikeše, Ph.D., a Mgr. Michaely Bejčkové, v právní věci žalobce: **J. K.**, zast. Mgr. Milanem Hadravou, advokátem se sídlem Školní 3315/42, Chomutov, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 427/31, Brno, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 3. 2014, č. j. 7933/14/5000-14503-703157, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 3. 12. 2014, č. j. 15 Af 43/2014 – 46,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 3. 12. 2014, č. j. 15 Af 43/2014 – 46, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Podanou kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení v záhlaví označeného usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem (dále jen „krajský soud“), kterým byla odmítnuta jeho žaloba proti shora uvedenému rozhodnutí žalovaného. Jím bylo zamítnuto odvolání stěžovatele proti rozhodnutí o částečném odmítnutí žádosti o poskytnutí informace vydaným Finančním úřadem pro Ústecký kraj dne 6. 2. 2014 pod č. j. 331447/14/2500-00600-505957.

[2] Krajský soud vyšel v napadeném usnesení z toho, že z obsahu předloženého správního spisu vyplynulo, že napadené rozhodnutí bylo doručováno stěžovateli prostřednictvím provozovatele poštovních služeb. Vzhledem k tomu, že na dané adrese stěžovatele nezastihl, zásilka u něj byla následně uložena. Stěžovateli byla současně zanechána výzva k vyzvednutí uložené zásilky a poučení o právních důsledcích spojených s nevyzvednutím zásilky v úložní době. Tato byla připravena k vyzvednutí dne 28. 3. 2014 a od tohoto dne počala stěžovateli běžet 10 denní lhůta k jejímu vyzvednutí. Ve stanovené

úložní lhůtě jí však stěžovatel nevyzvednul, a proto byla následně dne 11. 4. 2014 vhozena do stěžovatelovy poštovní schránky.

[3] S ohledem na § 24 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), je zásilka považována za doručenou posledním dnem 10 denní lhůty, kterým bylo pondělí 7. 4. 2014. Tento den je pak zapotřebí považovat za den oznámení, ve smyslu běhu lhůty pro podání správní žaloby podle ustanovení § 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Dvouměsíční lhůta pro podání správní žaloby proto skončila ve smyslu § 40 odst. 3 s. ř. s. v pondělí 9. 6. 2014. Žaloba však byla dána k poštovní přepravě až dne 10. 6. 2014. Proto krajský soud podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. žalobu jako opožděnou odmítl.

II. Obsah kasační stížnosti a další podání stran

[4] Proti usnesení krajského soudu podal stěžovatel kasační stížnost, v níž uplatňuje námitky, podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., tedy z důvodu nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu.

[5] Podle stěžovatele se na věc neměl aplikovat správní řád. Ustanovení § 20 odst. 4 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o svobodném přístupu k informacím“), upravuje, kdy se na postup podle tohoto zákona užije správní řád, avšak doručování mezi vyjmenovanými instituty není. Proto neměl být aplikován, zvláště za situace, kdy se jednalo o informaci v oblasti daňové problematiky, kde jsou procesní pravidla upravena zákonem č. 280/2009 Sb., daňovým řádem, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „daňový řád“). Pokud krajský soud posoudil doručování podle správního řádu, je jeho rozhodnutí nezákonné.

[6] Dále stěžovatel namítá, že mu rozhodnutí bylo doručeno až 11. 4. 2014 a lhůta pro podání žaloby proto byla zachována. Stěžovatel nikdy neobdržel oznámení provozovatele poštovní služby, že by zásilka obsahující napadené rozhodnutí měla být uložena na poště k vyzvednutí. Navíc, i pokud by tomu tak bylo, měla mu být zásilka vhozena do schránky již dne 8. 4. 2014. Žaloba proto byla podána včas.

[7] Rozhodnutí soudu s ohledem na uvedené považuje za nezákonné a navrhuje Nejvyššímu správnímu soudu, aby jej zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

[8] Žalovaný se ve svém vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnil se závěry krajského soudu. Ačkoliv mu je známo, že § 20 zákona o svobodném přístupu k informacím neuvádí použití správního řádu pro doručování a jedná se tudíž o výslovně neupravenou věc, přichází v úvahu užití obecné spravedlnosti, která je představována postupem podle správního řádu.

[9] Na toto vyjádření reagoval stěžovatel replikou, ve které uvedl, že žalovaný se snaží zamést pod stůl nezákonnosti daňového řízení. Závěry krajského soudu nemohou být správné, když sám žalovaný uznává, že zákon o svobodném přístupu k informacím neřeší otázku doručování. V takovém případě není možné vykládat jej v neprospěch stěžovatele.

pokračování

Postupoval přesně podle § 72 odst. 1 s. ř. s., podle nějž musí být žaloba podána do dvou měsíců poté, kdy rozhodnutí bylo žalobci oznámeno doručením písemného vyhotovení. V této lhůtě byla žaloba podána. Stěžovatel nemůže za to, jak dlouho trvalo poště doručování, a za její vadný postup. Setrval i na tom, že lhůta by se měla posuzovat podle daňového řádu.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[10] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a stěžovatel je řádně zastoupen ve smyslu § 105 odst. 2 s. ř. s. Poté přezkoumal napadené usnesení v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), ověřil při tom, zda napadené usnesení netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

[11] Před projednáním ve věci samé je krajský soud povinen posoudit, zda jsou dány podmínky řízení, mimo jiné i to, zda je žaloba podána včas. V tomto směru postupoval krajský soud správně, pokud se touto otázkou zabýval. Je však třeba poukázat na to, že otázka včasnosti podání žaloby nebyla od samého začátku řízení jasná. Stěžovatel v žalobě totiž uvedl, že mu bylo napadené rozhodnutí vloženo do schránky dne 11. 4. 2014. Toto datum přitom zjevně považoval za datum doručení předmětného rozhodnutí, když o žádném jiném datu ani postupu doručujícího orgánu se nezmiňoval. Krajský soud mu v průběhu řízení ustanovil zástupce, který žalobu doplnil a vyzval žalovaného k vyjádření, který tak učinil a k žalobě se věcně vyjádřil. Následně krajský soud, aniž předtím o uvedeném jakkoliv s účastníky komunikoval, vydal napadené usnesení o odmítnutí žaloby pro opožděnost.

[12] Při posuzování správnosti postupu krajského soudu lze poukázat na nález Ústavního soudu ze dne 17. 5. 2007, sp. zn. III. ÚS 93/06, ve kterém Ústavní soud mimo jiné uvedl: *„Ani jinak nelze na žalobci při podání žaloby proti rozhodnutí správního orgánu rozumně požadovat, aby - již dopředu - rovněž dokládal, že je jeho žaloba návrhem včasným, resp. aby předem oponoval všem představitelným rizikům jeho případné opožděnosti (a uváděl k tomu rozhodné „skutečnosti“), nemůže-li ostatně budoucí názor soudu v této otázce předjímat.“* Na tuto myšlenku navázal Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 5. 1. 2010, č. j. 2 Afs 87/2009 – 131, ve kterém dovodil, že pokud byl v řízení před krajským soudem žalobce seznámen s důkazy žalovaného vyvracejícími žalobcem tvrzené okolnosti doručení správního rozhodnutí a tyto důkazy byly i předmětem jednání soudu, pak nelze s ohledem na § 109 odst. 5 s. ř. s. (tehdy § 109 odst. 4) uplatňovat nové důkazní prostředky ohledně okolností doručování až v řízení o kasační stížnosti, včetně případu, kdy byla žaloba odmítnuta pro opožděnost. Stěžovatel proto nebyl s kasační stížností úspěšný, neboť mu krajský soud poskytl dostatek prostoru pro zpochybnění závěrů o opožděnosti žaloby. Z uvedených rozhodnutí je třeba dovodit závěr, že žalobce nemusí dopředu nabízet veškeré myslitelné argumenty pro včasnost jeho žaloby, ale musí reagovat na pochybnosti, které v řízení před krajským soudem vyjdou najevo.

[13] Na tato rozhodnutí dále navázal rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 8. 2010, č. j. 7 Afs 63/2010 – 65, ve věci COIN, spol. s r. o. (dále jen „rozsudek COIN“), dle kterého v případě pochybností o datu oznámení napadeného rozhodnutí je nutno dát účastníkům možnost se před vydáním rozhodnutí k pochybnostem vyjádřit: „je základním právem účastníků řízení vyjádřit se před rozhodnutím ve věci k zásadním skutkovým okolnostem na nichž rozhodnutí soudu závisí. Stejně tak je právem účastníků řízení předkládat (navrhovat) soudu důkazní prostředky svědčící jejich skutkovým i právním tvrzením obsaženým v žalobě. ... Bylo proto naopak povinností krajského soudu, pokud došel k závěru, že žalobou napadené rozhodnutí bylo stěžovatelce doručeno (oznámeno) ve skutečnosti v jiný den, než tato výslovně deklarovala v žalobě, aby jí spolu s řádným poučením (§ 37 odst. 5 s. ř. s. ve spojení s § 43 O. S. Ř) umožnil se k této okolnosti vyjádřit a předložit k tomuto svému skutkovému tvrzení relevantní důkazy. Teprve pokud by stěžovatelka na výzvu soudu řádně a nereflektovala, a své tvrzení o včasnosti žaloby nepodepřela důkazními návrhy, bylo by na místě její žalobu odmítnout. Tak tomu ale v této věci nebylo. Uvedené pochybení krajského soudu je proto nejen zatíženo vadou v řízení před krajským soudem, ale také ve svém důsledku, jak je přiléhavě poukazováno v kasační stížnosti, porušuje právo stěžovatelky na přístup k soudu ve smyslu ustanovení čl. 36 Listiny. Nejvyšší správní soud proto konstatuje, že je povinností správního soudu, pokud dospěje oproti žalobci k závěru, že napadené rozhodnutí bylo doručeno (oznámeno) žalobci v jiný den než v den jak bylo uvedeno v žalobě, a tato okolnost by měla mít za následek odmítnutí žaloby pro opožděnost, umožnit žalobci vyjádřit se k této okolnosti a navrhnout na podporu svých tvrzení důkazní prostředky. Teprve po té lze uvážit otázku včasnosti podané žaloby.“ Ke shodným závěrům dospěl Nejvyšší správní soud dále například v rozsudcích ze dne 23. 9. 2010, č. j. 5 Afs 31/2010 – 105, nebo ze dne 27. 10. 2011, č. j. 6 Ads 123/2011 – 41.

[14] V posuzované věci nicméně krajský soud shora uvedené závěry nerespektoval. Ačkoliv stěžovatel uváděl jako datum doručení rozhodnutí, které odvíjel od data vhození do schránky, den 11. 4. 2014, krajský soud dospěl k závěru, že tímto datem byl již den 7. 4. 2014. Stěžovateli nedal možnost se k uvedenému vyjádřit a navrhnout případně důkazy. Ostatně v důsledku toho je veškerá argumentace týkající se včasnosti vznášena až v řízení o kasační stížnosti, aniž by bylo možné posoudit, jak by se k této argumentaci postavil krajský soud. Krajský soud tak své řízení zatížil vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o odmítnutí žaloby. Soud proto musí dát stěžovateli možnost se k okolnostem doručování napadeného rozhodnutí vyjádřit, na základě toho zvážit provedení dokazování, a teprve poté si znovu posoudit otázku včasnosti podané žaloby. Nejvyšší správní soud se za této situace nemohl vyjadřovat k argumentaci obou účastníků, neboť by se tím dostal do situace, kdy by nepřezkoumával závěry krajského soudu, ale zcela nově věc posuzoval, což je zásadně v rozporu s principem řízení o kasační stížnosti.

IV. Závěr a náklady řízení

[15] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná. Napadené usnesení krajského soudu proto dle § 110 odst. 1, věty první, s. ř. s. zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení. V souladu s ustanovením § 110 odst. 4 s. ř. s. je krajský soud právním názorem uvedeným v tomto rozsudku vázán.

pokračování

[16] S ohledem na § 109 odst. 3 s. ř. s. byl zrušen nejen výrok I. napadeného usnesení, ale spolu s ním i výrok II. o nákladech řízení, neboť je na výroku I. závislý. Nejvyšší správní soud tak zrušil napadené usnesení ve všech jeho výrocích, jelikož výrok II. nemůže samostatně obstát. O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne v souladu s § 110 odst. 3, větou první, s. ř. s. krajský soud v novém rozhodnutí.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. srpna 2015

JUDr. Barbara Pořízková
předsedkyně senátu